

Norges Vassdrags- og Energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Saksbeh./tlf.nr.: Ketil Røn/ 90 92 44 47

Deres ref./Deres dato: dref/ ddato

Vår ref.: 2145753

Vår dato: 14.08.2015

Statnetts høringsuttalelse til NVEs forslag om ny tariffstruktur i distribusjonsnett

Statnett oversender med dette vurderinger og kommentarer knyttet til NVEs forslag om ny tariffstruktur i distribusjonsnett.

Med vennlig hilsen

Thor Erik Grammeltvedt
Direktør Strategi og Tariff

Høringsuttalelse om ny tariffstruktur for uttak i distribusjonsnettet

Statnetts vurderinger og kommentarer til NVEs høringsdokument fra mai 2015

Statnett støtter hovedtanken bak NVEs forslag om å redusere energileddet og innføre mer effektbaserte tariffen i distribusjonsnettet. Målet med omleggingen er å etablere en tariffstruktur som i større grad reflekterer de kostnadene kundene påfører kraftsystemet. En mer kostnadsriktig tariffstruktur øker den samfunnsøkonomiske effektiviteten og kan over tid senke de totale kostnadene for kundene og samfunnet. Som NVE påpeker vil imidlertid den konkrete utformingen av tariffene ha stor betydning for hvilke gevinster man oppnår. Hva som er best tariffutforming vil også avhenge av hvor presset det lokale nettet er ved forbrukstopper.

*Sentrale mål må være å stimulere bruksendringer som kan **reducere investeringsbehovet i nettet når dette er samfunnsøkonomisk lønnsomt**, legge til rette for effektiv utnyttelse av kapasiteten i nettet og begrense incentivene til bruksendringer som kun omfordeler nettkostnader mellom kundene. Det er også ønskelig at tariffstrukturen legger til rette for utvikling av smartere bruksstyring.*

Generelt er forbruk ved effekttopper – typisk i kuldeperioder – en viktig driver for investeringer i nettet lokalt, regionalt og i sentralnettet. Statnett støtter derfor at man vil legge mer av tariffkostnadene på dette forbruket og redusere energileddet slik at det i prinsippet dekker tapskostnadene i nettet. Vi mener at økonomisk effektive tariffen bør ta hensyn til at belastningen på nettet varierer geografisk og over tid. Økt maksimalforbruk kan i noen områder presse fram dyre og samfunnsøkonomisk ulønnsomme nettinvesteringer, mens økt forbruk andre steder ikke vil ha slike virkninger i overskuelig fremtid. Dette er et argument for at tariffene bør kunne tilpasses de lokale forholdene. I fremtiden, når de tekniske forutsetningene er til stede, kan kapasitetsledd spille en større rolle for å tilpasse forbruket til kapasiteten i nettet og for å unngå ulønnsomme investeringer i nettet.

Tariffene skal gi mest mulig korrekte prissignaler til brukere og produsenter. Det bidrar til god utnyttelse av det eksisterende nettet og effektiv videreutvikling av kraftsystemet. For å dekke alle kostnader i nettet, må tariffene i praksis være høyere enn kostnadsriktige tariffen. Man må derfor også ha tariffledd som primært er innrettet for å dekke kostnadene. I tillegg til de nevnte økonomiske hensynene, skal tariffen til mindre brukere helst ikke være for kompliserte og de bør også være sosialt akseptable. Tariffing må derfor i praksis være et kompromiss mellom flere hensyn.

Utkoblbart forbruk¹ øker utnyttelsen av nettet og bidrar ikke til økt investeringsbehov. Hvis nettkapasiteten er presset kan dette forbruket stoppes så lenge det trengs. Utkoblbart forbruk gir et viktig bidrag til fleksibilitet i kraftsystemet og kan bli viktigere i fremtiden. Statnett støtter derfor ikke NVEs forslag om å fjerne ordningen med utkoblbar kraft, med mindre andre tariffregler utformes slik at de samfunnsøkonomiske gevinstene ved denne typen fleksibelt forbruk kan sikres. NVEs forslag om at nettselskapene skal kjøpe fleksibilitet fra dagens utkoblbare anlegg gir ikke nødvendigvis en samfunnsøkonomisk god løsning. NVEs forslag gir et verktøy for å begrense bruken av nettet ved behov, men vil ikke stimulere til effektiv utnyttelse av ledig kapasitet.

Siden utkoblbart forbruk kan stoppes ved behov, har dette forbruket lavere krav til forsynings-sikkerhet enn annet forbruk og det presser ikke fram investeringer i nettet. For å innfri energilovens mål om et effektivt kraftsystem og effektiv utnyttelse av nettet, bør man ikke kun fokusere på mulighetene til å begrense forbruket under effekttopper. Det er også viktig at nettet utnyttes så effektivt som mulig når det er ledig kapasitet. Mer uregulert kraftproduksjon vil trolig øke verdien av fleksibelt forbruk i fremtiden. Tariffregelverket bør legge til rette for en samfunnsøkonomisk effektiv utnyttelse av den fleksibiliteten utkoblbare anlegg kan bidra med. Statnett bruker utkoblbart forbruk aktivt. Dersom NVE vil endre ordningen, er det viktig at man ikke gjør dette før gode alternativer er på plass.

Statnetts synspunkter knyttet til NVEs forslag om forbud mot tariffer for utkoblbart forbruk er utdypet i eget vedlegg.

Utnyttelse av eksisterende kapasitet koster lite – økt kapasitet koster mye

Utforming av gode overføringstariffer er krevende, blant annet fordi sammenhengen mellom kundenes bruk av nettet og kostnadene i nettet kan variere mye, både geografisk og over tid.

Så lenge det er ledig kapasitet i nettet er det kun kostnadene ved overføringstap som øker hvis kundene øker forbruket sitt. Tapskostnaden ved økt forbruk er lik det økte tap ganget med kraftprisen i området. Energiledet i tariffen bør, så godt som praktisk mulig, reflektere den tapskostnaden kundens forbruk skaper. Når timesmåling kommer på plass kan man ha en tariff basert på marginaltap (% av kundens uttak) på det aktuelle tidspunktet og kraftprisen. Korrekte tapsledd vil dekke kostnadene ved tap og generere et lite bidrag til dekning av andre nettkostnader.

---

¹ I høringsdokumentet bruker NVE betegnelsen *utkoblbart forbruk*. Denne betegnelsen var knyttet til ordningen som gjaldt til 2009. I denne ordningen var det et krav at anleggene hadde alternativ energibærer. Fra 2009 og med en overgangsordning, har man i stedet hatt en ordning kalt "Fleksibelt forbruk med rett til redusert tariff". Kravet om at forbruket skal kunne kobles ut gjelder fortsatt, men man krever ikke lenger alternativ energibærer, selv om de fleste nok har det. I resten av dokumentet bruk vi for enkelhets skyld betegnelsen utkoblbart forbruk.

En del av kostnadene i distribusjonsnettet er knyttet til måling, avregning og operativ drift av nettet. Disse kostnadene varierer lite med strømforbruket til kundene.

Hvis det er rikelig med overføringskapasitet i nettet, gir ikke maksimalforbruket noen kostnad for netteier utover overføringstapene. Men hvis utviklingen i maksimalforbruket over tid tvinger frem forsterkninger i nettet, fører dette til høyere investeringer og dermed kapitalkostnader. En betydelig andel av nettkostnadene er knyttet til *dimensjoneringen* av nettet.

Hvis forbrukerne ønsker å ta ut mer kraft enn nettet tåler, f.eks. i en hard kuldeperiode, har man i dag ikke mulighet til å begrense forbruket uten å ty til rasjonering. Unntaket er utkoblbart forbruk. Man bygger derfor i praksis nett i forkant av en forventet forbruksvekst, slik at man alltid skal ha tilstrekkelig overføringskapasitet ved intakt nett.

Hvis man må forsterke nettet for å dekke et maksimalforbruk som kun inntreffer en uke eller to hvert tiende år, kan kostnaden for å dekke denne forbrukstoppen med strøm fra nettet bli veldig høy. Godt tilpassede tariffer (og andre virkemidler) kan bidra til å dempe forbrukstopper ved å stimulere utvikling av *forbrukerfleksibilitet*² og/eller ved å motivere til *langsiktige reduksjoner i forbruket* i de aktuelle periodene. Strømforbruket i kuldeperioder kan for eksempel reduseres ved bedre isolasjon av bygg, mer effektiv varmegjenvinning og ved at noen kunder går over til andre typer oppvarming.

De alternative tiltakene vil være samfunnsøkonomisk lønnsomme hvis man sparer mer i nettkostnader enn det tiltakene koster.

Som forklart bidrar høyt effektuttak kun til økte nettkostnader i den grad det presser frem forsterkninger i nettet. Dette har implikasjoner for hvordan effekttariffer bør utformes (datagrunnlag) og hva slags forbruk som bør omfattes av tariffene:

- Hvis den dimensjonerende faktoren for nettforsterkning i et område er en lengre kuldeperiode, kan en måling av forbruket i eksempelvis de fem sammenhengende dagene med høyest forbruk i området være en god indikator for vanlige forbrukeres sannsynlige effektuttak i en presset situasjon. Hvis man kun måler forbruket en enkelt time eller noen få timer og forbrukerne kjenner måletidspunktene på forhånd, kan målingen gi misvisende inntrykk av fremtidig effektbelastning. Når den årlige tariffkostnaden påvirkes vesentlig av forbruket i noen få timer, kan en del forbrukere redusere sitt forbruk mye i de aktuelle timene uten at de har mulighet til å foreta en liknende reduksjon i en lengre kuldeperiode. Oppvarming av bygg kan eksempelvis lett kuttes en time eller to, men ikke i dager. Hvis effekttoppene som presser fram nettinvesteringer derimot kun varer noen få timer, er målinger av forbruk i disse timene mer relevant som tariffgrunnlag. I en slik situasjon kan

---

² Når det dimensjonerende forbruket varer en uke eller mer må fleksibiliteten ha tilsvarende evne til å redusere forbruket i en uke eller to. Hvis den pressede situasjoner derimot kun varer et par timer, kan fleksibiliteten være mer kortsiktig.

kortsiktig fleksibilitet (timer) ha stor verdi. *Ekseplene over illustrerer at tariffgrunnlaget bør reflektere den type effektbelastning som driver fram nye investeringer i det aktuelle området.*

- For utkoblbart forbruk (fleksibelt forbruk) sier forbruket gjennom en kald vinteruke (eller i maksimaltimene) ingen ting om at dette forbruket vil ligge inne i en fremtidig situasjon med press i nettet. Tvert om kjennetegnes ordningen ved at dette forbruket kan kobles ut hvis man får kapasitetsutfordringer i nettet og det kan være utkoblet så lenge det er nødvendig. Dette forbruket har vanligvis en alternativ energibærer og kan være ute i flere måneder om nødvendig. *Utkoblbart forbruk er derfor ikke kapasitetsdrivende for nettet.* På veien mot det smarte kraftsystemet er videreutvikling av ordningen med utkoblbart/ fleksibelt forbruk første trinn.

Effektbaserte tariffer bør treffe så presist som praktisk mulig

I mye av distribusjonsnettet har man mer enn nok ledig kapasitet, også i periodene med maksimalt forbruk³. Innenfor et konsesjonsområde kan det være slik at økt effektbelastning i ett delområde øker behovet for investeringer i nettet, mens økt effektbelastning i andre deler av konsesjonsområdet ikke vil ha slike konsekvenser i overskuelig fremtid. Omfattende tiltak for å redusere effektbelastningen kan da være samfunnsøkonomisk lønnsomme i det pressede delområdet, mens de kan koste mer enn de smaker i resten av konsesjonsområdet. *Man oppnår bedre samfunnsøkonomi hvis tariffene kan differensieres ut fra hvor presset det lokale nettet er.*

De investeringene som utløses av økt effektbelastning kan være i det lokale nettet eller på høyere spenningsnivåer og i andre nettselskaper. Tariffene bør derfor så langt mulig ta hensyn til forholdene i et større område.

Som nevnt i fotnote 3 faller kostnadene per MW overføringskapasitet når man velger høyere kapasitet. Dette innebærer at selv om alle kundene i et tenkt nytt nett skulle betale for den kapasitetskostnaden de skaper ved sitt maksimale uttak, vil man likevel ikke få dekket alle kostnadene i nettet. Effekttariffer basert på fulle kostnader ved nytt nett kan derfor bli for høye. Dette kan være et argument for at man ikke skal legge hele tariffen (utenom energiledd) på maksimalt effektuttak, særlig ikke i områder hvor det er mye ledig kapasitet i nettet.

Kapasitetsprising kan bli et viktig verktøy i et smartere nett

Når ønsket overføring inn til et område er større enn kapasiteten, kan kapasitetsbetaling i *fremtiden* gi en effektiv rasjonering av overføringskapasiteten. Kapasitetsprisen vil dempe

---

³ Det er ofte lønnsomt å bygge en viss overkapasitet når man først skal bygge nett. Det skyldes følgende forhold: Det lokale nettet må ha nok kapasitet til å dekke maksimalt ønsket uttak for å unngå forsyningsproblemer. Siden kapasiteten må velges i bestemte trinn, må man i praksis velge en kapasitet som ligger over forventet maksimalt uttak. Dessuten er merkostnaden ved å velge større kapasitet ofte forholdsvis lav når man uansett skal bygge. (En dobling av kapasiteten kan typisk øke kostnadene 20-50 %.) Etter at man har bygget nettet kan det derimot være vanskelig og mye dyrere å øke kapasiteten. Hvis forbruket vokser mer enn man har lagt til grunn ved dimensjoneringen av nettet, kan man derfor få en betydelig ekstrakostnad. Disse forholdene gjør det ofte lønnsomt å bygge en kapasitet som er klart høyere enn maksimalt forventet uttak.

forbruket til et nivå nettet kan takle. Dette kan sammenliknes med bruken av prisområder i det nasjonale kraftmarkedet. *En slik ordning forutsetter at det finnes nok fleksibelt forbruk som kan reagere på kapasitetsprisen. I tillegg må man ha IKT-systemer som overvåker og styrer forbruket og flyten i nettet.*

En kapasitetspris bør betales av alle forbrukere, også utkoblbart forbruk. Kapasitetsprisen kan gi incentiver til økt fleksibilitet og til varige endringer i forbruksmønsteret. Ved kapasitetsprising bør lokal innmating av kraft få en tilsvarende ekstra betaling. Dette prinsippet kan også overføres til innmating av kraft. Når forbrukstariffer brukes aktivt for å redusere behovet for nettinvesteringer bør man også stimulere til økt *innmating* av lokal kraft i de anstrengte situasjonene.

Virkemidlene som diskuteres for forbruksfleksibilitet kan brukes mot mer enn knapp overføringskapasitet i distribusjonsnettet, f.eks. knapphet i sentralnettet, knapphet i produksjonskapasitet og energiknapphet. Det kan drive opp pris og kostnad for en aggregerende DSO å gjøre ressurser tilgjengelige for TSO. Aggregering av forbrukerfleksibilitet bør derfor gjøres slik at det ikke diskrimineres mellom etterspørsel fra ulike kjøpere, typisk DSO og TSO.

VEDLEGG: SAMFUNNSØKONOMISKE EGENSKAPER VED UTKOBLBART FORBRUK

Lave tariffer for utkoblbart forbruk gir bedre ressursutnyttelse

Utkoblbart forbruk bidrar til administrasjonskostnader og overføringstap, men bidrar ikke til økt investeringsbehov i nettet siden dette forbruket kobles ut hvis nettet har for lite kapasitet.

Utkoblbart forbruk bør derfor betale et energiledd basert på marginaltap og dessuten betale for administrative kostnader ved måling, avregning, fakturering osv. I tillegg bør disse anleggene betale et anleggsbidrag som dekker de fulle kostnadene ved selve tilknytningen til nettet. Ved en slik tariffing vil utkoblbart forbruk dekke sine fulle kostnader.

Utkoblbart forbruk har normalt en alternativ energibærer, for eksempel biobrensel. Anleggene vil derfor kun bruke strøm når det er billigere enn å bruke et alternativt brensel. Tariffer og avgifter kan dermed ha stor betydning for størrelsen på forbruket. Et eksempel kan illustrere dette:

Hvis det alternative brenselet i et anlegg koster 20 øre/kWh mens områdepris for strøm pluss overføringstap er 10 øre, er det *samfunnsøkonomisk* lønnsomt at anlegget bruker strøm. Men hvis andre tariffer og avgifter knyttet til strømforbruket overstiger 10 øre/kWh, vil totalprisen som kunden betaler for uttak av strøm bli mer enn 20 øre/kWh og dermed høyere enn prisen for det alternative brenselet. Anlegget vil da bruke det alternative brenselet selv om det samfunnsøkonomisk mest effektive ville vært å bruke strøm. Hvis summen av tariffer og avgifter i dette eksemplet overstiger 20 øre/kWh, vil kunden bruke det alternative brenselet *selv om strømprisen er null*.

Når markedsprisen for strøm er nær null, vil fornybar kraft gå til spille i stedet for å bli brukt. Samfunnsmessig er det åpenbart bedre at man i slike situasjoner anvender overskuddskraft i de utkoblbare anleggene og sparer annet brensel.

En tariff basert på maksimalt forbruk i utkoblbare kjeler kan gi sterke incentiver til å unngå eller begrense forbruket i de berørte måleperiodene. Dette vil gi et samfunnsøkonomisk effektivitetstap. Størrelsen på tapet avhenger av hvordan ordningen utformes. Hvis man for eksempel har en måleperiode over de antatt kaldeste 4-5 dagene og målingen definerer tariffgrunnlaget for hele året, vil det samfunnsøkonomiske effektivitetstapet bli begrenset: anleggene kan stenge ned i måleperioden og dermed få null i effektgrunnlag. Effektivitetstapet ved manglende utnyttelse av nettet blir begrenset av måleperioden.

Hvis måleperioden er mye lengre, eller hvis timene med måling ikke er kjent på forhånd og kan velges innenfor en lang tidsperiode, kan effektivitetstapet bli større. Forbruket av strøm kan da bli vesentlig mindre enn optimalt i lengre tid.

En tariff basert på *abonnert effekt* kan ha en liknende negativ effekt ved at den leder til unødvendige begrensninger i utnyttelse av anleggene i lange perioder.

En tariff basert på *installert effekt* (som er veldefinert for elkjeler) vil påvirke hvor mye kapasitet som installeres, men vil ikke redusere strømforbruket utover dette. En slik tariff kan gi mindre uheldige vriddningseffekter enn tariffen basert på abonnert effekt eller forbruk over en lengre periode. En tariff basert på installert effekt kan også være egnet til å dekke en del av de kundespesifikke kostnadene, men bør ikke være mye høyere enn dette.

Som illustrert med talleksempel foran, kommer inntektene ved å ha utkoblbart strømforbruk i perioder hvor kraftprisen inkludert tariffen og avgifter er lavere enn kostnaden ved alternativt brensel. Dersom denne inntekten over tid er for liten til å dekke faste tariffen og andre kostnader ved anlegget, vil ikke markedsaktørene investere i nye anlegg og eksisterende anlegg kan etter hvert bli nedlagt. Så lenge utkoblbart forbruk minst betaler for de kostnadene anleggene og bruken påfører nettet, vil det være et samfunnsøkonomisk tap om slike anlegg nedlegges. Andre nettkunder vil heller ikke ha noe å vinne på en slik nedleggelse.

Utkoblbart forbruk er svært fleksibelt og blir viktigere i en fremtid med mer uregulert fornybar kraft. Anleggene utnytter ledig kapasitet i nettet og bruker fornybar kraft når man har et overskudd og lave priser. Samtidig kan de kutte forbruket når nettet ikke har kapasitet eller hvis kraftprisen blir for høy.

Ordningen med utkoblbart forbruk/ fleksibelt forbruk må ikke nødvendigvis videreføres i dagens form. *Det avgjørende er at tariffen og andre reguleringer gjør det lønnsomt å videreføre den fleksibiliteten som ligger i disse anleggene, og at man legger til rette for økt utnyttelse av denne typen fleksibilitet der det er samfunnsøkonomisk lønnsomt.* Dette betyr at energiledet skal være nær kostnaden ved overføringstapene, at tariffen basert på målt eller abonnert effekt skal gi minst mulig reduksjon i utnyttelsen av ledig nettkapasitet, og at den totale tariffkostnaden ikke bør være vesentlig høyere enn kostnadene som anleggene påfører kraftsystemet (tilknytningskostnader, måling og avregning etc.). *Det er legitimt og effektivt å behandle utkoblbart forbruk annerledes enn annet forbruk, siden dette forbruket har vesentlig lavere krav til forsyningssikkerhet.*

Forskningsprosjektet Flexelterm studerer det fremtidige potensialet for å bruke strøm fleksibelt (utkoblbart) i større varmesentraler. Resultatene så langt viser klart at tariffene har betydning både for utnyttelsen av eksisterende kjeler og for lønnsomheten av å investere i slike anlegg. Reguleringen av nettselskapene bør sikre at alle nettselskap tilbyr en egnet tariff for fleksibelt forbruk, slik at nett og fornybare ressurser kan bli utnyttet så effektivt som mulig.

Kjøp av nedregulering reiser mange utfordringer

NVE foreslår at nettselskapene skal kjøpe nedregulering av utkoblbart forbruk når man har kapasitetsproblemer i nettet. Det er ikke klart hvordan en slik ordning skal utformes og når den kan bli gjennomført. Det er derfor vanskelig å vurdere hvor godt et slikt alternativ kan bli.

For å være sikker på at man kan koble ut forbruket, vil man trenge langsiktige avtaler som forplikter forbrukerne til å respondere eller gir nettselskapet direkte kontroll. En nærliggende

antakelse er at man vil utvikle et system der netteier betaler et fast beløp for at kundene skal akseptere utkobling ved behov, og at man dessuten betaler kundene når de kobles ut. Vi ser flere mulige utfordringer med en slik ordning:

- Hvis man skal få betaling for å *reducere* forbruket, trenger man et referansepunkt for hvilket nivå man reduserer forbruket fra. Dette er ikke uten videre klart, siden forbruket kan variere med varmebehov og med hvilken energibærer som er billigst. Hvis man får betaling for å redusere forbruket i forhold til nivået *før* man ble bedt om å redusere, kan kundene få *incentiv til å øke strømforbruket sitt før en forventet utkobling*. Dermed kan de få betaling for en større "reduksjon". Slike incentiver vil gi et effektivitetstap. Hvis prisen for utkobling ikke er avtalt på forhånd og det er liten konkurranse om å tilby utkobling (få aktører, stort behov), kan man også få utfordringer med markedsmakt i en situasjon hvor forbruket *må* kuttes.
- Hvis en langsiktig avtale med kunden kun gir betaling for å forplikte seg til utkobling ved behov og ingen kompensasjon for selve utkoblingen, unngår man incentiver til strategisk overforbruk før en forventet utkobling. En slik avtale vil likne dagens ordning for utkoblbart forbruk, bortsett fra at den langsiktige godtgjøringen i dagens ordning er knyttet til lavere tariffer og ikke til en utbetaling. NVE mener dagens ordning gir nettselskapene feil incentiver fordi økte nettinvesteringer er en kostnad, mens kutt i forbruk kan løses ved en omfordeling av tariffer. Det kan dermed bli fristende å bruke slike tariffer for å redusere forbruket i stedet for å bygge nett. Dette er en generell utfordring ved NVEs forslag om økt bruk av effekttariffer og bør adresseres mye bredere.
  - Begrunnelsen for økte effekttariffer er nettopp at man vil redusere investeringsbehovet. Endret tariffstruktur koster ikke noe for nettselskapet. Dette virkemiddelet vil derfor heller ikke gi nettselskapet incentiv til å avveie kostnadene ved nettførsterkninger mot kundenes kostnader ved å redusere effektterspørselen. Som påpekt tidligere er den samfunnsøkonomiske utfordringen å få en optimal avveining mellom nettinvesteringer og kundenes kostnader ved reduksjoner i effektuttaket.
  - Hvis utkoblbart forbruk skal tarifferes som annet forbruk, kan det fortsatt være mulig for nettselskapet å sette tariffer som i praksis stenger ute eller begrenser det utkoblbare forbruket i pressede situasjoner. Hvis tarifferingsprinsippene gjør det mulig å øke kostnadene for det utkoblbare forbruket vesentlig, kan nettselskapene også påvirke anleggene til å stenge ned elkjelene etter hvert. Dette vil også reduseres investeringsbehovet i nettet uten at det koster nettselskapet penger. *En avvikling av ordningen med utkoblbart forbruk vil derfor ikke uten videre tvinge nettselskapene til å kjøpe utkobling i et marked.*
  - Nettselskapene har klare incentiv til å begrense investeringsbehovet, men neppe like klare incentiv til å øke *utnyttelsen* av nettet. De har derfor ikke uten videre tilstrekkelige incentiver til å legge til rette for utkoblbart forbruk selv om dette er samfunnsøkonomisk lønnsomt.

Statnett har nytte av ordningen med fleksibelt forbruk i dag

Statnett benytter i dag utkobling av fleksibelt forbruk, i hovedsak i områdene nord for Ofoten samt Lofoten og Vesterålen. Utkobling av slikt forbruk skjer ved anstrengte driftsmessige forhold som inntreffer særlig i vinterperioden. Sentralene anser behovet til å være tilsvarende som i dag frem til linjen Ofoten- Balsfjord- Hammerfest er satt i drift.

En avvikling av ordningen vil trolig bety økt bruk av Tvangsmessig Utkobling av Forbruk (TUF) i Nord. I Oslo forventer vi flere utkoblinger i forbindelse med Nettpplan Stor-Oslo i årene fremover. Her er volumet som kan kobles ut stort. Utkobling vil hjelpe oss med å opprettholde N-1 i ombygningsperioden.

Ved avvikling av ordningen kan det oppstå et tidsmessig gap mellom dagens ordning og mulige fremtidige ordninger. De fleste av disse lastene er av en slik karakter at de neppe er aktuelle for RKOM. Et forbud vil medføre noe mer tvangsmessig utkobling av forbruk nord for Ofoten, og sannsynligvis noe mer N-0 drift i østlandsområdet. Hvis man vil avvikle dagens ordning bør man sikre at den nye reguleringen fortsatt gir gode muligheter for fleksibelt forbruk når det er samfunnsøkonomisk lønnsomt. Med økt innslag av uregulerbar kraftproduksjon i Norden og Europa kan det fleksible forbruket bli viktigere i fremtiden.

Et eventuelt forbud mot avtaler om fleksibelt forbruk bør ikke iverksettes før man er sikker på at alternative virkemidler kan gi de samme mulighetene for utkobling av forbruk i lengre perioder når nettet er presset.